

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni İletişim Becerileri Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Emine ÖZTÜRK KARATAŞ¹, Özgür KARATAŞ²

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 07.02.2022

Kabul Tarihi: 25.03.2022

Online Yayın Tarihi:

25.03.2022

Anahtar Kelimeler

Beden Eğitimi, İletişim
Becerileri, Spor.

DOI:

10.55238/seder.1069514

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iletişim becerilerini ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Malatya ilindeki liselerde öğrenim gören öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada, Açıklayıcı Faktör Analizi örneklemini için 432 lise öğrencisi, Doğrulayıcı Faktör Analizi örneklemini için 652 lise öğrencisi, test-tekrar test analizi için 62 lise öğrencisi örneklem gruplarını oluşturmuştur. Hazırlanan ölçek maddelerinin son hâli 22 uzman görüşü neticesinde oluşturulmuştur. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri neticesinde 'etkili iletişim', 'iletişimde engelleyiciler', 'sınıf içi etkileşim' olarak adlandırılan üç faktörden ve 18 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin bütünü için Cronbach's Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0,84'tür. Alt boyutlar için Cronbach's Alfa iç tutarlılık katsayısı birinci alt boyut "etkili iletişim" için 0,86, ikinci alt boyut "iletişimde engelleyiciler" için 0,91, üçüncü alt boyut "sınıf içi etkileşim" için 0,90 olduğu tespit edilmiştir. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonrasında beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söyleyebiliriz. Geliştirilen bu ölçek beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iletişim becerilerini ölçebilecek ve öğretmenlerin iletişim becerileri ile ilgili yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Physical Education and Sports Teacher Communication Skills Scale Validity and Reliability Study

Abstract

Article Info

Received: 07.02.2022

Accepted: 25.03.2022

Online Published:

25.03.2022

Keywords

Physical Education,
Communication Skills,
Sports.

The aim of this study is to develop a valid and reliable measurement tool that can determine the communication skills of physical education and sports teachers. The population of the study consisted of students studying at high schools in Malatya in the 2021-2022 academic year. The sample of the study consisted of 432 high school students for Exploratory Factor Analysis, 652 for Confirmatory Factor Analysis, and 62 high school students for test-retest analysis. The final version of the prepared scale items was created as a result of the opinions of 22 experts. As a result of the validity and reliability analyzes, a scale consisting of three factors and 18 items was developed as 'effective communication', 'communication barriers' and 'intra-class interaction'. Cronbach's Alpha reliability coefficient for the whole scale was calculated as 0.84. The Cronbach's Alpha reliability coefficient for the sub-dimensions was 0.86 for the first sub-dimension, "effective communication", 0.91 for the second sub-dimension, "communication barriers", and 0.90 for the third sub-dimension, "in-class interaction". Therefore, it can be said that the developed physical education and sports teacher communication skills scale is a valid and reliable measurement tool. As a conclusion, it is thought that this scale, which can be used to determine the communication skills of physical education and sports teachers, will contribute to the field.

¹ Sorumlu Yazar: Dr. İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Malatya, Türkiye. E-mail: eozturkkaratas@gmail.com. Orcid: 0000-0002-4142-5369

² Doç. Dr. İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Malatya, Türkiye. E-mail: ozgur.karatas@inonu.edu.tr. Orcid: 0000-0002-7863-2898

Giriş

İletişim sözlü veya sözlü olmayan yollarla mesaj gönderme ve alma sürecidir (Nordquist, 2019), bilginin bir yerden başka bir yere aktarılmasıdır (Diggory, 2019). İnsan davranışının önemli bir yönüdür.

Düşünceleri, duyguları, bilgileri ve fikirleri yazılı veya sözlü olarak kelimeler, beden dili veya işaretlerle başkalarına iletmek için tüm insanların doğal faaliyetini ifade eder (Han, 2020).

İletişimin ortak işlevlerinden bazıları arasında; bilgilendirme, düzenleme veya kontrol etme, sosyal etkileşim, motive etmek veya ikna etmek, yanlış anlamayı azaltmak, karar verme ve sorunları çözmek yer almaktadır (Bhasin, 2021).

Öğretmenlerin iyi bir iletişim becerilerine sahip olması önemlidir. Çünkü öğretim tamamen iletişimle ilgilidir. Öğretmenler, öğrencilerini dinleme ve her şeyi net bir şekilde açıklama konusunda yetenekli olmalıdır. İyi öğretmenler endişelerini ve ilgilerini ses tonlarıyla ve beden dillerini kullanarak iletirler (Advice, 2018). İletişim hem ifade edici hem de alıcıdır. Öğretmenler, öğrencilerinin düşünce ve fikirlerini dinlemeli, anlamalı ve her şeyi net bir şekilde detaylandırma konusunda yetenekli olmalıdır. Öğretmenler, öğrencileriyle konuşurken iletişimde netliğe ihtiyaç duyarlar. Karmaşık şeyleri basit adımlara ayırabilmelidirler ve öğrencilerinin zihnini okuyabilmelidirler (Bharti, 2015). Başarılı öğretimin genellikle %50'si bilgi ile %50'sinin ise iletişim becerisi gerektirdiği düşünülür. Bir öğretmen iletişimin dört modunun tamamında (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) yetkin olmalı ve bu yeterliliği okul ortamında etkili bir şekilde nasıl kullanacağını bilmelidir. Bunu yapabilmenin, öğrencilerin akademik yaşamlarında elde ettikleri başarının yanı sıra öğretmenin kendi kariyer başarısını da etkilediği kanıtlanmıştır (Kılıcı, 2020). Öğrenci davranışını iyileştirmenin en basit ve en hızlı stratejisi etkili iletişimdir. İletişim nispeten karmaşıktır ve davranışı önleme, davranışı başlatma, davranışı durdurmak, davranış(ları) (performans) arttırmak ve davranışı azaltmak için kullanılır (Gavoni, 2015).

Beden eğitimi öğretmenlerinin ana iletişim kaynağı sözlü iletişimdir. Beden eğitimi öğretmenlerinin sınıfları genellikle diğer dersleri öğreten öğretmenlerden çok daha büyüktür. Bu nedenle beden eğitimi öğretmenlerinin yüksek sesle konuşması önemlidir. Bağırmadıklarından emin olmak için ekstra özen göstermelidirler. Beden eğitimi öğretmenleri konuşurken ses tonlarını öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini korumak için değiştirmelidir. Bazen sözlü iletişim mümkün olmayabilir veya öğretmen günde birkaç saat yüksek sesle konuşmaktan sesini kaybetmek istemez. Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencileriyle iletişim kurmak için kullanabilecekleri bir dizi sözsüz (eylemleri ve beden dilini kullanarak) araçlar vardır. Beden eğitimi öğretmenleri, öğrencileriyle iletişim kurmak için jestleri ve beden dilini kullanabilir (Torres, 2017).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin etkili bir iletişime sahip olmaları öğrencilerin eğitimi açısından önem arz etmektedir. Bu hususta beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iletişim becerilerini inceleme noktasında bir ölçeğe ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenin iletişim becerilerini ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri ölçeğini geliştirmek için karma yöntemlerden keşfedici sıralayıcı desen kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma grubu, gönüllülük esasına bağlı olarak seçkisiz bir şekilde ulaşılabilen lise öğrencilerinden oluşmaktadır. 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Malatya ilindeki liselerde öğrenim gören lise öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada, Açıklayıcı Faktör Analizi örneklemini için 432 lise öğrencisi, Doğrulayıcı Faktör Analizi örneklemini için 652 lise öğrencisi, test-tekrar test analizi için 62 lise öğrencisi örneklem gruplarını oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması

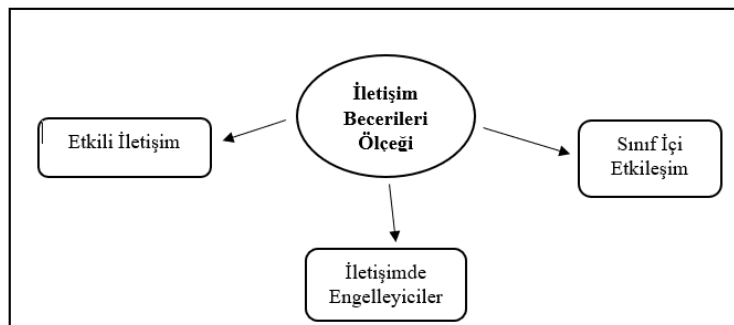
Araştırma için gerekli literatür taraması yapıldıktan sonra daha önceden geliştirilmiş benzer ölçekler incelenmiştir. Araştırmaya katılan lise öğrencilerine, beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri ölçeği ile ilgili yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. 27 öğrenci ile yapılan görüşmelerde öğrencilerin birbirine benzer cevaplar vermesi ve benzer cümleleri tekrarlamaları neticesinde çalışmada doygunluğa ulaşıldığına karar verilmiş ve görüşmeler sonlandırılmıştır. Görüşmeler, nitel analiz paket programında içerik analizi yapılarak ölçekle ilintili ana temaları ve alt temaları çıkartılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde açıklayıcı faktör analizi için IBM SPSS 25 paket programından, doğrulayıcı faktör analizinin yapılmasında ise AMOS 24 paket programından yararlanılmıştır. Ölçek güvenilirlik analizleri için içyapı tutarlılığı ve test-tekrar test güvenilirliği ölçümleri yapıldı. Ölçeğin yapı geçerliğini saptamak için ise açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Elde edilen verilere tematik kodlama yöntemi ile içerik analizi ve betimsel analiz yapılmıştır.

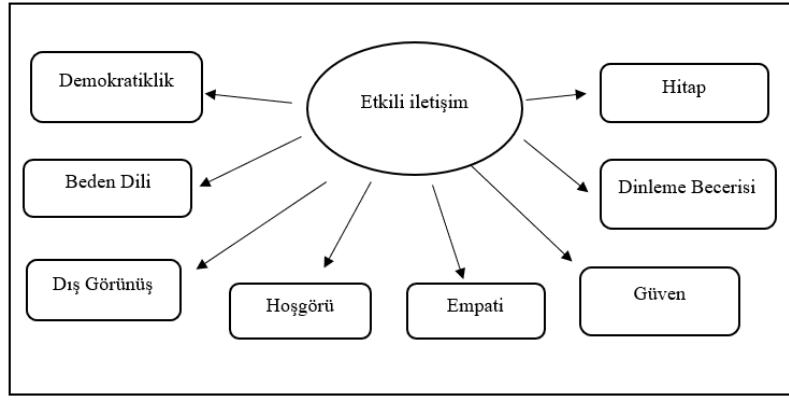
Bulgular

Yapılan analizler neticesinde lise öğrencilerinin ölçeğe ilişkin üç tema ve 22 kodlama yapılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri teması kodları şekil 1’de verilmiştir.

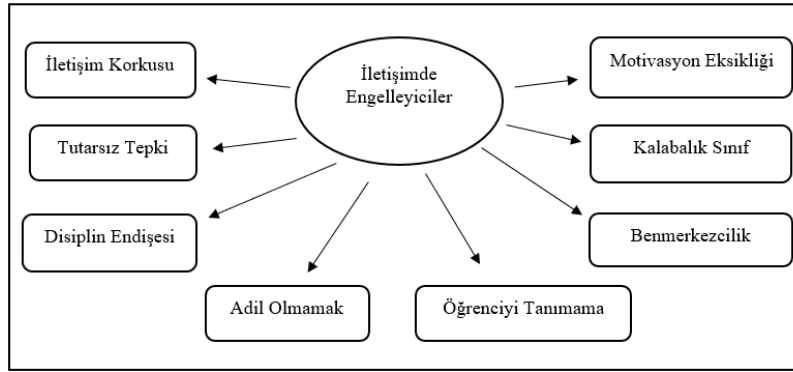
Şekil 1. Beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri teması kodları

Şekil 1 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri teması kodlarının ‘etkili iletişim’, ‘iletişimde engelleyiciler’ ve ‘sınıf içi etkileşim’ olmak üzere üç ana temadan oluştuğu görülmektedir. Etkili iletişim kodları şekil 2’de gösterilmiştir.

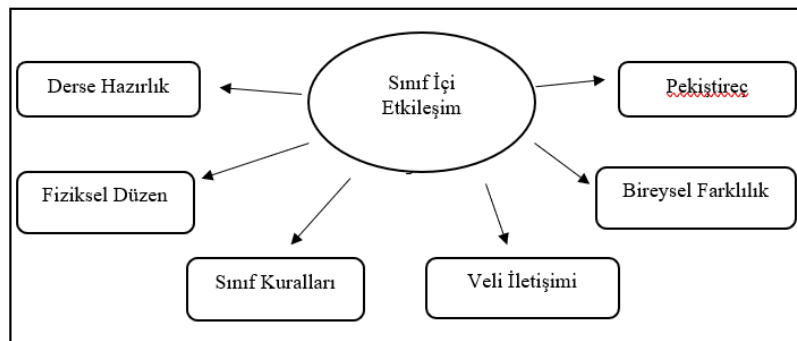
Şekil 2. Etkili iletişim temasının kodları

Şekil 2 incelendiğinde etkili iletişim temasının, demokratiklik, beden dili, dış görünüş, hoşgörü, empati, hitap, dinleme becerisi, güven kodlarından oluştuğu görülmektedir. İletişimde engelleyiciler temasının kodları şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. İletişimde engelleyiciler temasının kodları

Şekil 3 incelendiğinde iletişimde engelleyiciler temasının, iletişim korkusu, tutarsız tepki, disiplin endişesi, adil olmamak, öğrenciyi tanımama, motivasyon eksikliği, kalabalık sınıf, benmerkezcilik kodlarından oluştuğu görülmektedir. Sınıf içi etkileşim kodları şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. Sınıf içi etkileşim temasının kodları

Şekil 4 incelendiğinde sınıf içi etkileşim temasının, derse hazırlık, fiziksel düzen, sınıf kuralları, veli iletişimi, pekiştireç, bireysel farklılıklar kodlarından oluştuğu görülmektedir.

Lise öğrencileri ile yapılan görüşmeler sonucunda oluşturulan ana temalar ve alt temalara ilişkin soru madde havuzu oluşturulmuştur. Ortaya çıkan maddelerin kapsam geçerliliğini belirlemek için 22 uzmanın görüşünden faydalanılmıştır, Lawshe tekniği dikkate alınarak kapsam geçerlilik oranı ve kapsam geçerlilik

indekslerinden faydalanılmıştır. Lawshe analiz tekniğine göre kapsam geçerlilik oranının altında kalan soru maddeleri ölçek taslağından çıkarılmaktadır.

Tablo 1. Ölçek taslağı maddelerinin kapsam geçerlilik oranları

Sıra	Uygun	Uygun-Yetersiz	Gereksiz	KGO Değeri
Madde 1	22	-	-	0.99
Madde 2	21	1	-	0.90
Madde 3	18	3	1	0.63
Madde 4	21	1	-	0.90
Madde 5	18	2	2	0.63
Madde 6	22	-	-	0.99
Madde 7	17	3	2	0.54
Madde 8	15	2	5	0.36*
Madde 9	20	2	-	0.81
Madde 10	22	-	-	0.99
Madde 11	22	-	-	0.99
Madde 12	19	3	-	0.72
Madde 13	18	2	2	0.63
Madde 14	13	-	9	0.18*
Madde 15	21	1	-	0,90
Madde 16	18	1	3	0.63
Madde 17	19	1	2	0.72
Madde 18	22	-	-	0.99
Madde 19	16	4	2	0.45
Madde 20	20	1	1	0.81
Madde 21	14	-	8	0.27*
Madde 22	17	3	2	0,54

*Ölçek taslağından çıkartılan maddeler

Tablo 1’deki 22 maddeden 3 tanesinin (8-14-21 maddeleri) kapsam geçerlik oranı (KGO) 0.45’in altında olmasından dolayı bu soru maddeleri ölçek taslağından çıkarılmıştır. Kapsam geçerliliğinden sonra ölçek taslağında 19 madde kalmıştır.

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Uzman görüşlerinden sonra 19 maddeye dönüştürülen ölçek formu, AFA için 432 lise öğrencisine uygulanmıştır. 19 maddelik taslak ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda güvenirlik katsayısı Cronbach's Alpha ,86 olarak bulunmuştur. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerleri tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,813
Approx. Chi-Square		17630,711
Bartlett's Test of Sphericity	df	153
	Sig.	,000

Elde edilen verilerin açımlayıcı faktör analizine (AFA) uygunluğu için yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ,81 olarak bulunmuş ve bu sonuca göre örneklem büyüklüğünün AFA için yeterli sayıda olduğunu göstermiştir. Bu değer Field (2009) göre 0,50’nin üzerinde yeterli değer olarak görülmektedir. Faktör analizi için KMO testi sonucu, “0,50-0,70 arası orta düzey”, “0,70-0,80 arası iyi”, “0,80-0,90 arası çok iyi” ve “0,90 ve üzeri mükemmel” olarak adlandırılır. Testin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerine bakıldığında çok iyi olduğu görülmekte ve Bartlett Testi ($X^2= 17630,711$, $df=153$) anlamlı ($p<0,01$) bulunmuştur. Ayrıca faktör analizinde korelasyon matrisinin birim matris olup olmadığını tespit etmek için

yapılan Bartlett testinin de anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre ölçek taslağındaki maddelerin AFA testi için uygun olduğuna karar verilmiş ve AFA uygulamasına geçilmiştir.

Yapılan AFA'da temel bileşenler (principal components) analizi kullanılarak dik döndürme (varimax) tekniği uygulanmıştır. Maddelerin ortak yükleri incelendiğinde tüm maddelerin yük değerlerinin 0,30'dan büyük (0,61-0,98 arasında) olduğu görülmüştür. Madde toplam korelasyonu kat sayısı 0,30 ve daha yüksek olan maddelerin ayırt ediciliğinin iyi olarak kabul edilebileceği bilinmektedir (Büyüköztürk, 2004). Ölçek taslağı maddelerinin ortak yük değerleri tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Ölçek taslağı maddelerinin ortak yük değerleri

Madde Sayısı	Başlangıç değeri (initial)	Yük değeri (extraction)
Madde 1	1.000	0.95
Madde 2	1.000	0.95
Madde 3	1.000	0.78
Madde 4	1.000	0.93
Madde 5	1.000	0.91
Madde 6	1.000	0.82
Madde 7	1.000	0.95
Madde 8	1.000	0.96
Madde 9	1.000	0.97
Madde 10	1.000	0.96
Madde 11	1.000	0.96
Madde 12	1.000	0.70
Madde 13	1.000	0.93
Madde 14	1.000	0.79
Madde 15	1.000	0.98
Madde 16	1.000	0.80
Madde 17	1.000	0.96
Madde 18	1.000	0.80
Madde 19	1.000	0.61

Extraction Method: Principal Component Analysis.

AFA' dan sonra faktörlere yerleşen ve yükleri arasında en az 0,10 fark olmayan 1 madde (Madde 16) ölçek taslağından çıkartılmıştır. Ölçek taslağına kalan 18 madde ikinci AFA için uygun görülmüştür. İkinci AFA sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

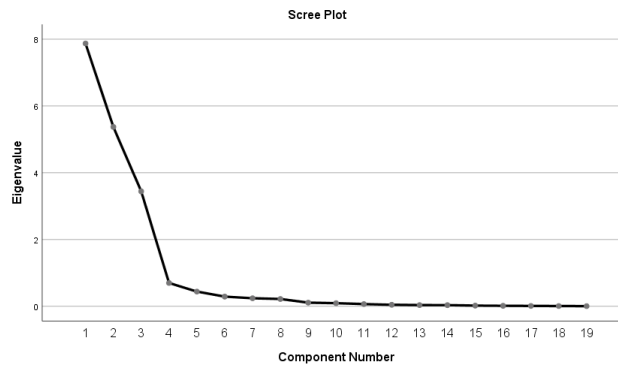
Tablo 4. Ölçek taslağına açılımlayıcı faktör analizi sonuçları

Madde Sayısı	Madde Numaraları	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör
1	Madde 3	0,96		
2	Madde 4	0,95		
3	Madde 5	0,97		
4	Madde 6	0,96		
5	Madde 13	0,98		
6	Madde 14	0,97		
7	Madde 1	0,69		
8	Madde 2	0,68		
9	Madde 10		0,87	
10	Madde 11		0,94	
11	Madde 15		0,92	
12	Madde 17		0,90	
13	Madde 18		0,94	
14	Madde 19		0,88	
15	Madde 7			0,96
16	Madde 8			0,97
17	Madde 9			0,96
18	Madde 12			0,72

Öz değerler:	7,630	5,551	2,839
Açıkladığı varyans:	37,938	31,110	19,951
Açıklana toplam varyans: 88,998			

Tablo 4 incelendiğinde birinci alt boyut etkili iletişim 8 maddeden (1,2,3,4,5,6,13,14), ikinci alt boyut iletişimde engelleyiciler 6 maddeden (10,11,15,17,18,19), üçüncü alt boyut sınıf içi etkileşim 4 maddeden (7,8,9,12) oluştuğu görülmektedir. Birinci faktöre bakıldığında yük değerlerinin 0,98 ile 0,68 arasında, ikinci faktörün yük değerleri 0,94 ile 0,87 arasında, üçüncü faktörün yük değerleri ise 0,97 ile 0,72 arasında değiştiği görülmektedir. Tabachnick ve Fidell (2013)'e göre bir maddenin bir faktöre olan faktör yükünün en az 0,32 olması gerekmektedir.

Ölçekteki faktörlerin açıkladıkları varyanslar incelendiğinde birinci faktörün açıkladığı varyans %37,938, ikinci faktöre bakıldığında bu oran %31,110 ve üçüncü faktörde ise %19,951 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geneli için açıklanan varyansın %88,998 olduğu görülmektedir. Birden fazla faktörden oluşan ölçekler %30'dan fazla varyansı açıklaması gerekmektedir (Tavşancıl, 2002). Bu sonuçlara göre ölçek geneli varyansına bakıldığında istatistikî açıdan yeterli düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Ölçek taslağının faktör sayısını gösteren yamaç grafiği şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. Ölçek taslağının yamaç grafiği

Şekil 5'te verilen yamaç grafiğine bakıldığında 1'in üzerinde değere sahip 3 faktörün olduğu görülmektedir. Bu sebeple açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçek taslağının 3 faktörlü bir yapıda olduğu görülmektedir.

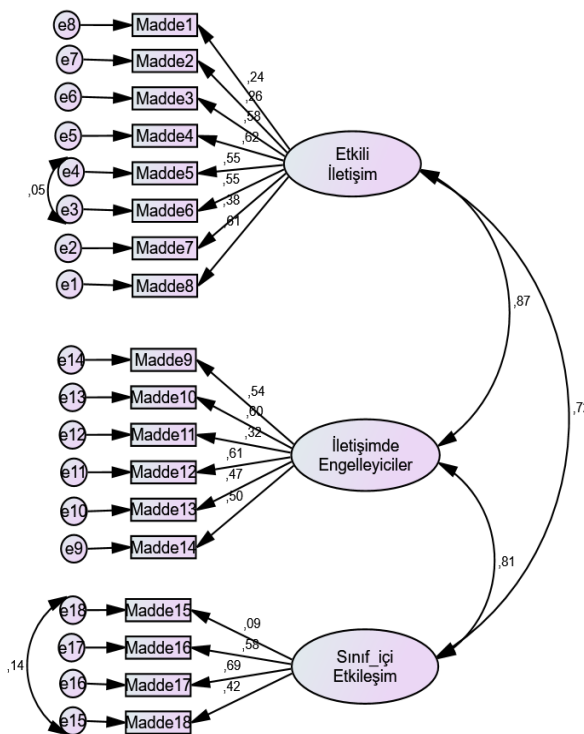
Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda elde edilen modeli tekrar test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Bu analiz örneklem grubundan seçilen ve açımlayıcı faktör analizine dâhil olmayan 652 öğrenciden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçlarını değerlendirmek için uyum indeksleri incelenmiştir. Bu noktada Ki-kare oranının serbestlik derecesine bölümü (χ^2/df), RMSEA (Tahminin Kök Hata Kareler Ortalaması), GFI (Uyum İyiliği İndeksi), AGFI (Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi), CFI (Karşılaştırılmalı Uyum İndeksi) ve NFI (Ölçeklendirilmiş Uyum İndeksi) gibi uyum indeksleri hesaplanmıştır. Belirlenen uyum indeksleri Çokluk ve ark. (2012) tarafından belirtilen değer aralıkları referans alınarak yorumlanmıştır. Ölçeğin uyum indekslerine ilişkin istatistiksel veriler tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Ölçeğin uyum indekslerine ilişkin istatistiksel veriler

Uyum İyiliği Değerleri	Mükemmel	Kabul Edilebilir	Üç Faktörlü Model
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 3$	308,028/130 = 2,369 (Kabul edilebilir)
RMSEA	$,00 \leq RMSEA \leq ,05$	$,05 \leq RMSEA \leq ,08$	0,46 (Mükemmel)
AGFI	$,90 \leq AGFI \leq 1,00$	$,85 \leq AGFI \leq ,90$	0,93 (Mükemmel)
GFI	$,95 \leq GFI \leq 1,00$	$,90 \leq GFI \leq ,95$	0,94 (Kabul edilebilir)
CFI	$,95 \leq CFI \leq 1,00$	$,90 \leq CFI \leq ,95$	0,91 (Mükemmel)
NFI	$,95 \leq NFI \leq 1,00$	$,90 \leq NFI \leq ,95$	0,94 (Kabul edilebilir)
NNFI	$,95 \leq NNFI \leq 1,00$	$,90 \leq NNFI \leq ,95$	0,90 (Kabul edilebilir)
RFI	$,95 \leq RFI \leq 1,00$	$,90 \leq RFI \leq ,95$	0,92 (Kabul edilebilir)
IFI	$,95 \leq IFI \leq 1,00$	$,90 \leq IFI \leq ,95$	0,91 (Kabul edilebilir)
SRMR	$,00 \leq SRMR \leq ,05$	$,05 \leq SRMR \leq ,10$	0,36 (Mükemmel)
PNFI	$,95 \leq PNFI \leq 1,00$	$,50 \leq PNFI \leq ,95$	0,73 (Kabul edilebilir)
PGFI	$,95 \leq PGFI \leq 1,00$	$,50 \leq PGFI \leq ,95$	0,72 (Kabul edilebilir)
RMR	$\leq 0,05$	$\leq 0,08$	0,48 (Mükemmel)

Bu sonuçlarla modelin üç faktörlü yapısının doğrulandığı görülmektedir. Doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen bu değerler, ölçek için model-veri uyumunun kabul edilebileceğini göstermiştir. Doğrulanana modele ait yol diyagramı şekil 6’da gösterilmiştir. Genel olarak, açımlyıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda elde edilen veriler ölçeğin yapı geçerliğini doğrulayan kanıtlar sunduğu söylenebilir.

Şekil 6. DFA yol diyagramı

Ölçeğin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Ölçeğin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach’s Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır. Ölçeğin geneli Cronbach’s Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ,84, birinci alt boyut ‘etkili iletişim’ boyutunun Cronbach’s Alfa iç tutarlılık katsayısı ,91, ikinci alt boyut ‘iletişimde engelleyciler’ Cronbach’s Alfa iç tutarlılık katsayısı ,86 üçüncü alt boyut ‘sınıf içi etkileşim’ Cronbach’s Alfa iç tutarlılık katsayısı ,90 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin bütünlüğü yönelik iç tutarlılık değeri ölçeğin güvenilirliğinin yeterli

olduğunu göstermektedir. Ölçeğin test-tekrar test analizi belirlemek için dört hafta arayla 60 lise öğrencisine uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerle yapılan analizler sonucunda, test tekrar test güvenilirlik (Pearson korelasyon) katsayısı ölçeğin etkili iletişim alt boyutu için “,901”, iletişimde engelleyiciler alt boyutu için “,866”, sınıf içi etkileşim alt boyutu “,852” olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara bakıldığında ölçeğin alt boyutları dâhil güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmektedir. Genel olarak Cronbach’s Alpha değerinin 0.70’in üstünde olması ölçme aracının güvenilir olmasında yeterli olarak görülmektedir (Büyüköztürk, 2004). Bu durumda elde edilen bulgulara bakıldığında ölçeğin güvenilirliğinin istenilen düzeyde olduğu söylenebilir.

Ölçeğin Değerlendirilmesi

Beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri ölçeğinin yapılan çalışmalar sonucunda geçerliliği ve güvenilirliği doğrulanmış, üç boyuttan oluşan 18 maddelik bir ölçektir (Tablo 6).

Tablo 6. Beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri ölçeği

Sıra No	Soru Maddeleri
1.	Beden eğitimi öğretmenim ile iletişim kurarken düşüncelerimi ifade etmekten çekinmem.
2.	Beden eğitimi öğretmenim jest ve mimiklerini etkili kullanıyor.
3.	Beden eğitimi öğretmenim güler yüzlüdür.
4.	Beden eğitimi öğretmenim istenmedik davranışlarda öfkesini kontrol eder.
5.	Beden eğitimi öğretmenim duygu ve düşüncelerimizi anlar.
6.	Beden eğitimi öğretmenim gerektiğinde yanımda olacağını biliyorum.
7.	Beden eğitimi öğretmenim konuştuğumuzda beni dinlediğini hissettiriyor.
8.	Beden eğitimi öğretmenimin ismimle hitap etmesi hoşuma gidiyor.
9.	Beden eğitimi öğretmenime duygu ve düşüncelerimi paylaşmaktan korkuyorum.
10.	Beden eğitimi öğretmenim herkese adil davranmıyor.
11.	Beden eğitimi öğretmenim öğrencilerin duygu ve düşüncelerini önemsemiyor.
12.	Beden eğitimi öğretmenim yeteneklerimin farkında değil.
13.	Beden eğitimi öğretmenim ile kalabalık sınıf ortamından dolayı iletişim kuramıyorum.
14.	Beden eğitimi öğretmenim derste enerjik ve coşkulu değil.
15.	Beden eğitimi öğretmenim farklı materyalleri kullanması derse ilgimi arttırıyor.
16.	Beden eğitimi öğretmenimle olan iletişimimizi sınıf kuralları olumlu etkiliyor.
17.	Beden eğitimi öğretmenimin olumlu konuşmaları bizi harekete geçiriyor.
18.	Beden eğitimi öğretmenim derste bireysel farklılıklara dikkat ediyor

Ölçekte ölçme birimi olarak 5’li likert türü ölçek “Kesinlikle Katılmıyorum-1, Katılmıyorum-2, Orta Düzeyde Katılıyorum-3, Katılıyorum-4, Tamamen Katılıyorum-5” kullanılmıştır. Ölçeğin alt faktörleri ve madde sayıları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Ölçeğin alt faktörleri ve madde sayıları

Sıra	Faktör	Madde	Toplam puan aralığı
1.	Etkili İletişim	1,2,3,4,5,6,7 ve 8. maddeler	1-5 puan
2.	İletişimde Engelleyiciler	9,10,11,12,13 ve 14. maddeler	1-5 puan
3.	Sınıf içi etkileşim	15,16,17 ve 18. maddeler	1-5 puan

Her faktöre ait maddeler veya ölçek genel puanı toplanır ve madde sayısına bölünür. Böylelikle her faktöre veya ölçeğin geneline ait 1 ile 5 arasında değer puanlar elde edilmiş olur. Her faktöre ait ortalama puan kendi içerisinde ve ölçek toplamında değerlendirilebilir. Değerlendirmede kolaylık sağlanması amacı ile tablo 8’den yararlanılabilir.

Tablo 8. Ölçeğin değerlendirme tablosu

Her faktörde ve ölçek genelinde alınabilecek puan aralıkları	Olumlu algı derecesi
1,0 – 1,8 puan arası	Çok Düşük
1,9 – 2,6 puan arası	Düşük
2,7 – 3,4 puan arası	Orta
3,5 – 4,2 puan arası	Yüksek
4,3 – 5 puan arası	Çok yüksek

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerilerini ölçmeyi amaçlayan bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Geliştirilen bu ölçekte açıcı faktör analizi için 432 lise öğrencisi, doğrulayıcı faktör analizi için 652 lise öğrencisi, test-tekrar test analizi için 60 lise öğrencisinden oluşan üç farklı gruba uygulanmıştır. Yapılan çalışma sonunda geliştirilen beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri ölçeği 18 maddeden ve üç faktörlü bir yapıdan oluşmuştur. Uygulanan analizler, ölçeğin 18 maddesi için üç faktörlü olarak adlandırılan modele ait uygunluk istatistiklerinin uyum indekslerine göre kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Belirlenen faktörler adlandırılırken faktörlerdeki maddelerin içerikleri incelenmiş, öğrenci ve öğretmen etkili iletişimi ile ilgili soru maddelerinden oluşan birinci faktöre “etkili iletişim”, öğrenci ve öğretmen iletişimi sınırlayan soru maddelerinden oluşan ikinci faktöre “iletimde engelleyiciler”, öğrenme sürecinin yönetiminde olumlu öğretmen-öğrenci etkileşimi ile ilgili soru maddelerinden oluşan üçüncü faktöre “sınıf içi etkileşim” olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin 3 alt boyutundan birinci alt boyutunda 8, ikinci alt boyutunda 6, üçüncü alt boyutunda ise 4 madde yer almaktadır. Ölçeğin güvenilirliği için ölçeğin hem toplam puanı hem de ölçeğin alt faktörleri için iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin yeterli güvenilirliğe sahip olduğu görülmüştür. Dört hafta arayla yapılan test tekrar test korelasyon değerleri sonucuna bakıldığında elde edilen değerler de bunu doğrulamaktadır. Araştırma sonucunda geliştirilen beden eğitimi ve spor öğretmeni iletişim becerileri ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söyleyebiliriz. Geliştirilen bu ölçek beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iletişim becerilerini ölçebilecek ve öğretmenlerin iletişim becerileri ile ilgili yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Advice, C. (2018). Why is it important for teachers to have good communication skills?. <https://work.chron.com/important-teachers-good-communication-skills-10512.html>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.
- Bhasin, H. (2021). What is communication? Importance, elements & types explained. <https://www.marketing91.com/what-is-communication/>, Erişim Tarihi: 17.12.2021.
- Bharti, P. (2015). Importance, tips and ways of communication between teacher and student. <https://edtechreview.in/trends-insights/insights/1781-importance-tips-and-ways-of-communication-between-teacher-and-student>, Erişim Tarihi: 18.12.2021.
- Büyüköztürk Ş. (2004). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Çokluk, Ö. S., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, S. (2012). Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: Spss ve Lisrel Uygulamaları. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Diggory, K. (2019). Communication is the key. <https://www.explore-life.com/en/articles/communication-is-the-key>, Erişim Tarihi: 15.12.2021.
- Field, A. (2009). Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics. Sage. California.
- Gavoni, P. (2015). The art of effectively communicating with students (and staff!). <https://www.edutopia.org/discussion/art-effectively-communicating-students-and-staff>, Erişim Tarihi: 18.12.2021.
- Han, N. (2020). What is the best definition of communication?. <https://www.mba-notes.com/2020/06/Definition-of-Communication.html>, Erişim Tarihi: 14.12.2021.
- Kılıcı, R. (2020). Effective communication in the classroom: skills for teachers. <https://www.highspeedtraining.co.uk/hub/communication-skills-for-teachers/>, Erişim Tarihi: 13.12.2021.
- Nordquist, R. (2019). What is communication? the art of communicating and how to use it effectively. <https://www.thoughtco.com/what-is-communication-1689877> Erişim Tarihi: 20.12.2021.
- Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2013). Using Multivariate Statistics. USA: Pearson Education Limited.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve Spss ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Torres, A. (2017). Communication Methods in the Physical Education Classroom. <https://study.com/academy/lesson/communication-methods-in-the-physical-education-classroom.html#:~:text=Physical%20education%20teachers%20often%20use,in%20outdoor%20settings%20if%20needed>, Erişim Tarihi: 19.12.2021.

Makale Alıntısı

Karataş Öztürk, E. & Karataş, Ö. (2022). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni İletişim Becerileri Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması [Physical Education and Sports Teacher Communication Skills Scale Validity and Reliability Study], *Spor Eğitim Dergisi*, 6 (1), 63-73.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.